

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA

20. února 1979 (*)

„Opatření s účinkem rovnocenným množstevním omezením“

Ve věci 120/78,

jejímž předmětem je žádost předložená Soudnímu dvoru na základě článku 177 Smlouvy o EHS Hessisches Finanzgericht (Finanční soud spolkové země Hesenska) směřující k získání, ve sporu probíhající před tímto soudem mezi

Společností Rewe-Zentral AG, se sídlem v Kolíně,

a

Bundesmonopolverwaltung für Branntwein (Spolková správa lihovarnického monopolu),

rozhodnutí o předběžné otázce, týkající se výkladu článků 30 a 37 Smlouvy o EHS, s ohledem na čl. 100 odst. 3 německého zákona o lihovarnickém monopolu,

SOUDNÍ DVŮR,

ve složení H. Kutscher, předseda, J. Mertens de Wilmars a Mackenzie Stuart, předsedové senátů, A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keefe, G. Bosco a A. Touffait, soudci,

generální advokát: F. Capotorti,

vedoucí soudní kanceláře: A. Van Houtte

vydává tento

Rozsudek

- 1 Usnesením ze dne 28. dubna 1978, došlým Soudnímu dvoru dne 22. května 1978, položil Hessisches Finanzgericht v souladu s článkem 177 Smlouvy o EHS dvě předběžné otázky týkající se výkladu článků 30 a 37 Smlouvy o EHS, s cílem posouzení slučitelnosti s právem Společenství ustanovení německé právní úpravy o uvádění lihovin na trh, která stanoví minimální obsah alkoholu pro jednotlivé kategorie alkoholických výrobků.
- 2 Z předkládacího usnesení vyplývá, že žalobkyně v původním řízení má v úmyslu dovézt zásilku „Cassis de Dijon“ pocházející z Francie za účelem jeho uvedení na trh ve Spolkové republice Německo.

Žalobkyně se obrátila na Spolkovou správu lihovarnického monopolu (Bundesmonopolverwaltung) s žádostí o povolení zmíněný výrobek dovážet, na což jí tato správa odpověděla, že zmíněný výrobek nemá vzhledem k nedostatečnému obsahu alkoholu požadované vlastnosti pro uvedení na trh ve Spolkové republice Německo.

- 3 Toto stanovisko založila správa na paragrafu 100 „Branntweinmonopolgesetz“ a na předpisech, které Správa monopolu na základě tohoto ustanovení přijala, v nichž stanovila minimální obsah alkoholu pro určité kategorie likérů a dalších alkoholických nápojů (Verordnung über den Mindestweingeistgehalt von Trinkbranntweinen ze dne 28. února 1958, Bundesanzeiger č. 48 ze dne 11. března 1958).

Z uvedených ustanovení vyplývá, že uvádění na trh ovocných likérů, jako je Cassis de Dijon, podléhá požadavku minimálního obsahu alkoholu ve výši 25 %, zatímco obsah alkoholu dotčeného výrobku, který je volně uváděn na trh ve Francii, se pohybuje mezi 15 a 20 % alkoholu.

- 4 Podle žalobkyně má stanovení minimálního obsahu alkoholu v německé právní úpravě za následek to, že známé alkoholické výrobky pocházející z jiných členských států Společenství nelze prodávat ve Spolkové republice Německo, a že toto ustanovení tudíž představuje omezení volného pohybu zboží mezi členskými státy, které překračuje rámec obchodních předpisů vyhrazených členským státům.

Podle žalobkyně se jedná o opatření s účinkem rovnocenným množstevnímu omezení dovozu, které je v rozporu s článkem 30 Smlouvy o EHS.

Navíc vzhledem k tomu, že se jedná o opatření přijatá v rámci řízení lihovarnického monopolu, má žalobkyně za to, že dochází rovněž k porušení článku 37, podle něhož členské státy postupně upraví státní monopoly obchodní povahy tak, aby na konci přechodného období byla vyloučena jakákoli diskriminace mezi státními příslušníky členských států, pokud jde o podmínky nákupu a odbytu zboží.

- 5 K tomu, aby mohl Hessisches Finanzgericht rozhodnout v tomto sporu, položil dvě otázky následujícího znění:
 - a) Je třeba pojem opatření s účinkem rovnocenným množstevním omezením dovozu ve smyslu článku 30 Smlouvy o EHS vykládat tak, že se uplatní rovněž na stanovení minimálního obsahu alkoholu v lihovinách určených k lidské spotřebě, obsažené v německém zákonu o lihovarnickém monopolu, v jehož důsledku nemohou být ve Spolkové republice Německo uvedeny do oběhu tradiční výrobky jiných členských států, jejichž obsah alkoholu je nižší než stanovený limit?

- b) Spadá stanovení takového minimálního obsahu alkoholu pod pojem diskriminace mezi příslušníky členských států, pokud jde o podmínky nákupu a odbytu zboží ve smyslu článku 37 Smlouvy o EHS?
- 6 Vnitrostátní soud tak žádá o získání výkladových kritérií umožňujících posoudit, zda požadavek minimálního obsahu alkoholu může spadat buď pod zákaz veškerých opatření s účinkem rovnocenným množstevním omezením v obchodu mezi členskými státy podle článku 30 Smlouvy, nebo pod zákaz jakékoli diskriminace mezi státními příslušníky členských států, pokud jde o podmínky nákupu a odbytu zboží ve smyslu článku 37.
- 7 V tomto ohledu je třeba podotknout, že článek 37 stanoví zvláštní úpravu pro státní monopoly obchodní povahy.
- Toto ustanovení není tedy relevantní, pokud jde o vnitrostátní ustanovení, která se netýkají výkonu zvláštní funkce veřejného monopolu, a sice jeho výlučného práva, ale upravují obecně výrobu a uvádění na trh alkoholických nápojů bez ohledu na to, zda se na ně tento monopol vztahuje, či nikoli.
- Za těchto podmínek musí být dopad opatření na obchod ve Společenství, na něž se vnitrostátní soud táže, posuzován výhradně s ohledem na požadavky vyplývající z článku 30, kterého se týká první otázka.
- 8 Při neexistenci společné úpravy pro výrobu alkoholu a jeho uvádění na trh, jelikož návrh nařízení předložený Komisí Radě dne 7. prosince 1976 (Úř. věst. C 309, s. 2) nebyl ještě Radou schválen, přísluší členským státům, aby si na svém území upravily vše, co se týká výroby alkoholu a lihovin a jejich uvádění na trh.
- Překážky pohybu uvnitř Společenství vyplývající z rozdílů vnitrostátních právních předpisů týkajících se uvádění dotčených výrobků na trh musí být přípustné tehdy, pokud lze tato ustanovení považovat za nezbytná k tomu, aby se vyhovělo kategorickým požadavkům týkajícím se zejména účinnosti daňového dohledu, ochrany zdraví, poctivosti obchodního styku a ochrany spotřebitelů.
- 9 Vláda Spolkové republiky Německo, stejně jako vedlejší účastník řízení, uvedla různé argumenty, které podle ní odůvodňují uplatnění ustanovení o minimálním obsahu alkoholu v lihovinách, přičemž jako důvod uváděla jednak ochranu zdraví a jednak ochranu spotřebitelů proti nekalým obchodním praktikám.
- 10 Co se týče ochrany zdraví německá vláda uvedla, že stanovení minimálního obsahu alkoholu ve vnitrostátních právních předpisech má za cíl zabránit šíření lihovin na německém trhu, a především pak lihovin s nízkým obsahem alkoholu, jelikož takové výrobky mohou podle jejího názoru vést snadněji k vytvoření návyku na výrobky s vyšším obsahem alkoholu.
- 11 Tyto důvody nejsou rozhodující, neboť spotřebitel si může na trhu opatřit celou řadu různých výrobků s nízkým nebo středním obsahem alkoholu, a navíc se velké množství alkoholických nápojů s vysokým obsahem alkoholu, které jsou volně uváděny na německý trh, konzumuje ve zředěné formě.

- 12 Německá vláda dále uplatňuje, že stanovení minimálního obsahu alkoholu u některých likérů slouží k ochraně spotřebitele před nekalými obchodními praktikami výrobců a distributorů lihovin.

Tento argument vychází z úvahy, že snížení obsahu alkoholu zaručuje konkurenční výhodu oproti nápojům s vyšším obsahem alkoholu, jelikož alkohol představuje ve složení alkoholických nápojů zdaleka nejdražší složku, z důvodu značného daňového zatížení, jemuž podléhá.

Navíc, podle německé vlády, pokud by byly do volného oběhu propuštěny alkoholické výrobky, jakmile odpovídají co do obsahu alkoholu předpisům země výroby, mělo by to ve Společenství za následek zavedení společného standardu nejnižšího obsahu alkoholu povoleného v kterémkoli členském státě, ba dokonce by se tak jakákoli ustanovení v této oblasti stala neúčinnými, neboť v právní úpravě několika členských států žádný obdobný minimální limit neexistoval.

- 13 Jak správně uvedla Komise, může stanovení limitních hodnot obsahu alkoholu v nápojích sloužit ke standardizaci výrobků uváděných na trh a jejich označování v zájmu větší transparentnosti obchodního styku a nabídek veřejnosti.

Tato argumentace však nemůže jít až tak daleko, že by považovala povinné stanovení minimálního obsahu alkoholu za základní záruku poctivého obchodního styku, neboť dostatečnou informovanost kupujícího lze jednoduše zajistit uložením povinnosti uvádět na obalu výrobků jejich původ a obsah alkoholu.

- 14 Z předcházejícího vyplývá, že požadavky na minimální obsah alkoholu v lihovinách nesledují cíl obecného zájmu, který by mohl převážit nad požadavkem volného pohybu zboží, jenž je jedním ze základních pravidel Společenství.

Praktický účinek takových ustanovení spočívá hlavně v tom, že zaručují výhodu lihovinám s vysokým obsahem alkoholu, jelikož z vnitrostátního trhu vylučují výrobky jiných členských států, které daným požadavkům neodpovídají.

Je tedy patrné, že takový jednostranný požadavek stanovený právní úpravou určitého členského státu na minimální obsah alkoholu pro uvádění lihovin na trh představuje překážku obchodu, neslučitelnou s ustanovením článku 30 Smlouvy.

Neexistuje tedy žádný platný důvod k tomu, aby alkoholické nápoje, pokud jsou legálně vyrobeny a uvedeny na trh v některém členském státě, nemohly být uvedeny na trh ve všech ostatních členských státech; prodeji těchto výrobků nemůže bránit právní zákaz uvádění na trh nápojů s nižším obsahem alkoholu, než je limit stanovený vnitrostátními předpisy.

- 15 V důsledku toho je na první otázku třeba odpovědět tak, že pojem „opatření s účinkem rovnocenným množstevním omezením dovozu“, uvedený v článku 30 Smlouvy, je třeba chápat tak, že zákaz upravený tímto ustanovením se vztahuje rovněž na stanovení minimálního obsahu alkoholu v lihovinách určených k lidské spotřebě, obsažené v právních předpisech některého členského státu, co se týče dovozu alkoholických nápojů legálně vyrobených a uvedených na trh v jiném členském státě.

K nákladům řízení

- 16 Výdaje vzniklé vládě Dánského království, vládě Spolkové republiky Německo, jakož i Evropské komisi, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, se nenahrazují.

Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před Hessisches Finanzgericht, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů

SOUDNÍ DVŮR

o otázkách, které mu byly předloženy usnesením Hessisches Finanzgericht ze dne 28. dubna 1978, rozhodl takto:

Pojem „opatření s účinkem rovnocenným množstevním omezením dovozu“, uvedený v článku 30 Smlouvy o EHS, je třeba chápat tak, že zákaz upravený tímto ustanovením se vztahuje rovněž na stanovení minimálního obsahu alkoholu v lihovinách určených k lidské spotřebě, obsažené v právních předpisech některého členského státu, co se týče dovozu alkoholických nápojů legálně vyrobených a uvedených na trh v jiném členském státě.

Kutscher

Mertens de Wilmars

Mackenzie Stuart

Donner

Pescatore

Sørensen

O’Keeffe

Bosco

Touffait

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 20. února 1979.

Vedoucí soudní kanceláře

Předseda

A. Van Houtte

H. Kutscher

* Jednací jazyk: němčina.